

**Տ. ՎԱՐԴԱՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՆԱՎԱՍԱՐԴՅԱՆԻ ՔԱՐՈԶԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ
Ս. ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՈՆԻՆ ՄԱՏՈՒՑՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ
(23 փետրվարի, 2017 թ.)**

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

Այսպիսի պայծառ մի օր մեր փոքր ածուի հայրենանվեր զավակները խմբվեցին՝ վճռելու իրենց ապագա սերունդների ճակատագիրը:

Այսօր, սիրելի՛ հավատացյալներ, Հայաստանյայց Սրբազան մեր Եկեղեցու տոնակարգի համաձայն, մենք խմբվել ենք Հաղորդության Սուրբ խորհրդի շուրջ՝ նշելու Ե. դարի կեսին վասն հավատի ու հայրենյաց մարտիրոսացած Սրբոց Վարդանանց քաջահաղթ մարտիկների հիշատակությունը:

Պայծառ գիշեր էր Տղմուտի ափին՝ Ավարայրի դաշտում, երբ խմբված և միաբանված էր հայոց զորքը՝ պատրաստության համար այն կարևոր մարտին, որ դարերի ընթացքում պետք է դառնար հաղթանակի, մարտիրոսության ներշնչման իրական աղբյուր: «Խաչ, թե սուր»։ Պատարագի խորհրդին միաբանված հավատքի վկաները լսեցին աստվածային պատգամը քահանայի շուրթերից, և զինվորական, իշխանական, պարզ գյուղացի, թե հոգևորական, վճռեցին իրենց ընտրությունը վերահաստատել ու իրենց կյանքի գերագույն և միակ շահը համարել մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսին:

Թվում է, թե պատերազմի հիշատակություն է, որ այսօր տոնախմբում ենք միասին, սակայն, այն լուկ ռազմական չէր: Եթե միայն ռազմական լիներ, չէր կարող ներշնչել հայ զավակին դարերի ընթացքում, քանի որ այն քրիստոնեական հավատքի ու հոգևոր արժեքների, ընտանիքի ու հայրենիքի պաշտպանության համար մղված մարտ էր:

Մեզ համար «վասն հայրենեաց եւ վասն հաւատոյ» նշանաբանը միայն Վարդանանց պատերազմին չի պատկանում. այնտեղից սկսվել է: Քրիստոսի սիրո վարդապետության հունդերը Հայաստան աշխարհում՝ իբրև փոքրիկ սերմնահատիկներ, ցանվեցին մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի երկու առաքյալների՝ Ս. Թադեոսի և Բարդուղիմեոսի կողմից: Դրանք

Գ. Խանջյան, Վարդանանք, գորելեն, 1983 թ.

Այդ պատերազմը հոգու և մարմնի, հոգևոր և նյութական արժեքների պատերազմ էր. այնտեղ քաջերը ոչ միայն հերոսացան, այլև սրբացան, որովհետև նրանք հավատացին, որ իրենց կյանքում գերագույն շահը հավերժության ու երջանկության մեջ մեր Տեղ Տիր Հիսուս Քրիստոսն է:
(Տ. Հարդան եպս. Նախասարդյան)

Նկ. 9

Նկ. 10

Նկ. 11

Նկ. 12

Նկ. 13

Նկ. 14

Նկ. 9. Գութանավարի տեսարան, Աղին նահատակ սրբավայր

Նկ. 10. Խոյակ

Նկ. 11. Խոյակ

Նկ. 12. Ցաքատ

Նկ. 13. Ցաքատի բռնակ

Նկ. 14. Հատված ջրանցքից

աճեցին, հասունացան և պտղաբերեցին Դ. դարի սկզբին, երբ այդ նույն խաչի խորհրդին հավատարիմ մեր հայոց հավատքի հայր և երկրորդ լուսավորիչ Ս. Գրիգոր Հայրապետը, ով հաստատեց և պտղաբեր դարձրեց այն սիրո հունդերը, որ վկայություն էր երեք դարեր շարունակ մեր ժողովրդի կյանքի ու կենցաղի մեջ ապացույցն էին դարձել, որ մեր ժողովուրդը այն երանելի ժողովուրդն է, ով ընտրել է Տիրոջ խաչի ճանապարհը, հավատացել է հոգևոր հարուստիանը և պատրաստ է գողգոթաների միջով անցնել՝ հասնելու համար անմահության փառաց պսակին: Ե. դարի սկզբին Ոսկեդարյան Ս. Սահակ հայրապետի և Ս. Մեսրոպ մեծագործ վարդապետի ջանքերով մեր Տեր Հիսուս Քրիստոս սկսեց պատգամել և խոսել հայ մարդու հետ հայ մշակույթի, հայ զգացողության, հայ լեզվի և հայ մատենագրության մասին, որով հայացան ու պտղաբերեցին քրիստոնեական սիրո սերմերը, որ ցանվել էին սրբազան առաքյալների և խնամվել Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ Հայրապետի կողմից: Եվ ահավասիկ, Ե դարի կեսին այլևս այդ հոգևոր պարտեզը, որի մեջ քրիստոնեություն սերմեր էին ցանվել, որոնք արդեն աճել էին կյանքի կենսափորձով և պտղաբերել հայ կյանքում, վարդապույն արյան վկայությամբ ցանվեցին ու իբրև Քրիստոսի խորանի վրա մատուցվող պատարագ՝ արյան վկայությամբ հաստատեցին և սեփականացրին այն հոգևոր հայրենիքը, որ հայ մարդու զգացողությունը, գիտակցությունը, հավատքն ու արժեքներն են և այսօր, փառք Աստծո, նաև նյութական հայրենիքը:

Այդ պատերազմը, սիրելիներ՝, հոգու և մարմնի, հոգևոր և նյութական արժեքների պատերազմ էր: Այնտեղ քաջերը միայն չհերոսացան, նրանք սրբացան, որովհետև նրանք հավատացին, որ իրենց կյանքում գերագույն շահը հավերժության ու երջանկության մեջ մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսն է: Նրանք քայլեցին գիտակից մահվան. այս էր նրանց՝ քրիստոնեական կրոնի հանդեպ մեծագույն սխրանքը՝ կյանքի, ոչ թե մահվան սխրանքը:

Այսօր՝ Վարդանաց պատերազմի և այդ պատերազմի ընթացքում հավատքի վկաների և նահատակ մարտիրոսների հիշատակության օրը, եթե միայն մխիթարվենք ու բավարարվենք հիշատակումով, պատմական այդ իրադարձության մեծարանքով, ապա արժանի հաջորդները չենք լինի մեր նախնայաց: Մենք այսօր հավաքվել են, որպեսզի նույն Հաղորդության խորհրդի մեջ ուխտենք մեր հավատքի նորոգության, ընտրենք Քրիստոսի՝ գերագույն և միակ շահ լինելու իրականությունը մեր կյանքում ու ապրենք այդ երանության հույսով:

Վարդանանց պատերազմը նյութի դեմ հաղթանակի և հոգևոր խորհուրդի հաղթանակի պատերազմն էր, և մենք այսօր՝ իբրև հաջորդները այդ մարտիկների, պարտականություն ունենք ազգի, մշակույթի, ընտանիքի, Եկեղեցու պաշտպանության, նրանց անմեռ երազները կյանքի կոչելու՝ ապրելով, հավատալով և կյանքի մեջ հաղթելով:

Այս է պատգամը Վարդանանց խորհրդի. պատգամ, որ այսօր մեր յուրաքանչյուրի մտքում և հոգում թելադրում է մեզ հավատարմություն ու վստահություն: Այս է այդ նույն խորհուրդը, որ դարերի ընթացքում հայ մարդուն ներշնչել և առաջնորդել է հաղթանակի: Շատ կարճ ժամանակ հետո Վահանանց ճակատամարտում, Սարգարապատում, Արցախում, ապրիլյան Արցախում մշտապես հաղթել է այդ ոգին, ոչ թե ուժը, քանակը, զորությունը, իշխանությունը, այլ՝ հոգևոր այն սխրանքին պատրաստակամ ուժը, որ նպատակասլաց քայլում է «վասն հայրենեաց և վասն հաւատոյ»: Այս ուխտի նորոգության պատգամն է, որ մենք աղոթքով մաղթում ենք, որ յուրաքանչյուրս ապաշխարության և մեր հոգևոր դաստիարակության առաջիկա Մեծի պահոց շրջանում, պատրաստենք մեր միտքը և հոգին, որպեսզի կյանքով ու հավատքով, հավատքի սխրանքով քրիստոնեական արժեքների համար կյանքով ապրելու սխրանքով, պատրաստ լինենք կյանքի կոչելու մեր Սուրբ հերոս նահատակների հիշատակը և նրանց բոլոր երազները, որ ունեին հայրենիքի ու նրա ապագայի հանդեպ:

Այսօր, սիրելի՛ հավատացյալներ, Վարդանանց պատերազմի հերոսաց հիշատակության այս օրը նաև անվանակոչությունն է հայ այն զավակների, ովքեր 1036 վկաների անունների մեջ են ամփոփվել: Այսօր անվանակոչության տոնն է նաև Ազգիս Վեհափառ՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Հայրապետի, և մենք հավաքվել ենք, որպեսզի Պատարագի սրբազան արարողության ավարտին աղոթենք Նորին Սրբության համար և մաղթենք Ձեզ, Վեհափառ՝ Տեր, որ Ձեր Հայրապետական գավազանը ծաղկի քաջագործ իրագործումներով, Սուրբ Հովսեփ Հայրապետի բարեխոսությունմբ առաջնորդեք Ձեր փոքր ածուն՝ իմաստության, լույսի, քաջության և բարի գործերի պատրաստ՝ այն բոլոր զինակից զավակների հետ, ովքեր Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու՝ մեր հոգևոր հայրենիքի, նաև մեր նյութական հայրենիքի համար պատրաստ են ոչ միայն իրենց նյութական կյանքը ընծայելու, այլև իրենց կյանքի մեջ հոգևոր սխրանքը՝ մեր ժողովրդի ապագայի, բարգավաճ ընթացքի, ավելի պայծառ Հայրենիք, ավելի շեն Եկեղեցի և ավելի իմաստուն հոգևոր ծառայող-

ներ ունենալու տեսիլքով ու աղոթքով: Որդիաբար, հանուն մեր սիրելի միաբանների, հանուն Ձեր հազարավոր զավակների, շնորհավորում ենք Ձերդ Սրբությունը անվանակոչության առիթով և մաղթում, որ երկար և իմաստուն հայրապետության տարիներ ապրեք:

Թող Վարդանանց քաջահաղթ զորավարների բարեխոսությունը լինի մեր երկրի խաղաղության, մեր երկրի սահմանները պահող զինվորների ամրության, մեր երիտասարդների տոկունության և հավատքի համար, լինի սպասավորների և աշխարհական մեր Եկեղեցու զավակների հավատարմության և հոգևոր սխրանքի պատրաստ մեր կյանքի ընտրության համար: Քրիստոսի գերագույն շահի ընտրության մեծագույն գործերի պատրաստ այդ զորությունը Տղմուտի ափից պիտի գա ու տարածվի մեր կյանքի մեջ, մեր կյանքից պիտի ելնի մեր գործերով և պիտի փառավորի Տիրոջ ամենասուրբ անունը, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

